

مقاله کوتاه علمی

اولین گزارش زنبور پارازیتوئید (*Dibrachys lignicola* (Hym.: Pteromalidae) از ایرانمهدی ضیاءالدینی^{۱*}، حسین لطفعلی‌زاده^۲، عباس محمدی خرم‌آبادی^۳ و محمدامین جلالی^۱

۱- گروه گیاه‌پزشکی دانشگاه ولی‌عصر (عج) رفسنجان، رفسنجان، ۲- بخش تحقیقات گیاه‌پزشکی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان شرقی، تبریز، ۳- دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی داراب، دانشگاه شیراز، شیراز.
*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: ziaaddini@vru.ac.ir

First report of *Dibrachys lignicola* (Hym.: Pteromalidae) from IranM. Ziaaddini^{1,*}, H. Lotfalizadeh², A. Mohammadi Khoramabadi³ and M. A. Jalali¹

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agriculture, Vali-e-Asr University of Rafsanjan, Rafsanjan, Iran, 2. Department of Plant Protection, East-Azərbayjan Research Center for Agriculture and Natural Resources, Tabriz, Iran, 3. Department of Plant Production, College of Agriculture and Natural Resources of Darab, Shiraz University, Shiraz, Iran.

*Corresponding author, E-mail: ziaaddini@vru.ac.ir

Abstract

The species *Dibrachys lignicola* Graham is newly recorded from Rayen region of Kerman province, Iran. The diagnostic characters and geographical distribution of the species are briefly discussed.

کوتاه‌تر از ۴/۰۵ برابر عرض چشم‌ها و کوتاه‌تر از مجموع سر و سینه؛ چشم‌ها بیضی‌شکل و طول هر چشم برابر یا کوتاه‌تر از ۱/۶ برابر عرض آن؛ حاشیه بیرونی چشم بدون تورفتگی؛ رگبال استیگمال در مقایسه با رگبال کناری بلند و رگبال کناری به‌طور معمول کوتاه‌تر از دوبرابر رگبال استیگمال؛ میان‌گرده هرگز آبی‌رنگ نیست و عرض سر بیش از دوبرابر عرض دهان است. در جنس نر، Scape و Pedicel در انتها و در سطح بیرونی دارای یک لوب مشخص بوده و نقاط روی شکم به‌طور کامل مشخص و واضح هستند (Doganlar, 1987; Peters & Baur, 2011).

میزبان - تاکنون تنها رابطه گونه گیاهی *Picea* sp. (Pinaceae) با زنبور *D. lignicola* گزارش شده است (Noyes, 2011). جمع‌آوری این زنبور از روی بید در ایران یک ارتباط جدید میزبان گیاهی - زنبورپارازیتوئید محسوب می‌گردد. زنبور *D. lignicola* سفیره‌های گونه‌هایی از دوبالان، بال‌غشائیان و پروانه‌ها را مورد حمله قرار می‌دهد. میزبان‌های گزارش شده عبارتند از: *Ocytata pallipes* (Fallén), *Triarthria setipennis* (Fallén)

در بازدیدی از منطقه راین کرمان با مشخصات جغرافیایی ۲۹ درجه و ۳۵ دقیقه عرض شمالی، ۵۷ درجه و ۲۶ دقیقه طول شرقی و با ارتفاع ۲۲۰۰ متر از سطح دریا، در خرداد ۱۳۸۹، فعالیت یک گونه زنبور از خانواده Pteromalidae، با جمعیت بالا روی درخت بید، *Salix carmanica* Bornm (Salicaceae)، مشاهده گردید. نمونه‌ها جمع‌آوری و توسط نگارنده دوم به نام *Dibrachys lignicola* Graham شناسایی شد که گزارش جدیدی برای فون حشرات این خانواده در ایران محسوب می‌گردد (Lotfalizadeh & Gharali, 2008). گونه مذکور به‌همراه گونه‌های *Dibrachys cavus* (Walker) و *D. boarmiae* (Walker) در زیرجنس *Dibrachys* قرار گرفته و گروه گونه‌ای *D. lignicola* با *Dibrachys (Dibrachys) goettingenus* Doganlar گونه مترادف است (Doganlar, 1987; Peters & Baur, 2011).

صفات تشخیصی - در هر دو جنس نر و ماده چشم‌های مرکب بزرگ، سر و سینه با رنگ‌بندی متالیک مشخص؛ در ماده شکم کوتاه و چشم‌ها پهن، شکم برابر یا

پراکنش - آلمان، فرانسه، ایتالیا، سوئیس، یوگسلاوی سابق، انگلیس، ایرلند، الجزایر، مراکش، آمریکا. نمونه‌هایی از این گونه در آزمایشگاه حشره‌شناسی دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان شرقی نگهداری می‌شود.

و *Phryxe caudata* (Rondani) از خانواده Tachinidae، و *Crataerina pallid* و *Ornithomya avicularia* (L.) از خانواده Hippoboscidae متعلق به راسته دویالان؛ *Gilpinia hercyniae* (Hym.: Diprionidae)، *Cydia pomonella* و *Apanteles* sp. (Hym.: Braconidae) (Lep.: Tortricidae).

منابع

- Doganlar, M.** (1987) *Hypopygia* of most Nearctic and Palearctic species of *Dibrachys* Foerster, key to most species of the genus and descriptions of three new species (Hymenoptera, Pteromalidae). *Spixiana* 10, 191-206.
- Lotfalizadeh, H. & Gharali, B.** (2008) Pteromalidae (Hymenoptera: Chalcidoidea) of Iran: new records and a preliminary checklist. *Entomofauna*, 29(6), 93-120.
- Noyes, J.** (2011) Universal Chalcidoidea database. Available from: <http://www.nhm.ac.uk/research-curation/research/projects/chalcidoids/html> (accessed 23 October 2011).
- Peters, R. S. & Baur, H.** (2011) A revision of the *Dibrachys cavus* species complex (Hymenoptera: Chalcidoidea: Pteromalidae). *Zootaxa* 2937, 1-30.